

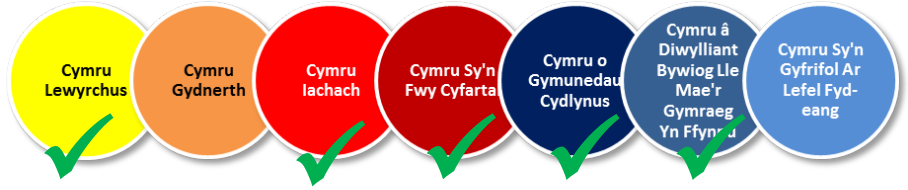

Amcan Llesiant 11

Heneiddio'n Dda - Ymagwedd ledled y Cyngor tuag at gefnogi Heneiddio'n Dda yn Sir Gaerfyrddin

Pam y mae hyn yn bwysig?

- Gall gwasanaethau ehangach wneud cyfraniad pwysig i gefnogi a chynnal annibyniaeth pobl hŷn a lleihau'r galw ar Wasanaethau Cymdeithasol a Gofal Iechyd.
- Wrth gynllunio gwasanaethau ar gyfer pobl hŷn, mae angen i ni wrando ar yr hyn maent wedi ei ddweud wrthym.
- Wrth benderfynu ar beth i'w wneud, mae angen i ni ofyn i'n hunain, a fyddai'r gwasanaeth hwn yn *iawn i mi neu fy mherthnasau*
- Mae mynd i'r afael ag achosion o unigrwydd ac arwahanrwydd cymdeithasol yn flaenoriaeth genedlaethol gan Lywodraeth Cymru.
- Rhaid hyrwyddo a diogelu hawliau pobl hŷn fel eu bod yn gallu heneiddio'n dda a chael eu hamddiffyn rhag gwahaniaethu ar sail oedran, rhagfarn a chamdriniaeth. (Gweler blaenoriaethau'r [Comisiynydd Pobl Hŷn](#))
- Fel bod pobl hŷn yn gallu cyfranogi'n llawn yn eu cymunedau.
- Rydym yn cefnogi '*Datganiad Dulyn ar Ddinasoedd a Chymunedau sy'n Gyfeillgar i Oed yn Ewrop, 2013*'.
- Mae'r Cyngor wedi penderfynu gwneud Sir Gaerfyrddin yn sir sy'n cefnogi pobl â dementia, tebyg i [Raglen Gymunedol Cefnogi Pobl â Dementia y Gymdeithas Alzheimer](#).

Pam y dylem boeni am hyn?

- Mae pobl hŷn yn ased sylweddol i Gymru, ac yn werth mwy nag £1 biliwn i economi Cymru yn flynyddol. Mae'n rhaid i ni fabwysiadu ymagwedd sy'n seiliedig ar asedau sydd, yn hytrach na chanolbwyntio ar gostau darparu gwasanaethau i bobl hŷn, yn ystyried cost peidio â buddsoddi mewn pobl hŷn
- Mae gan Sir Gaerfyrddin boblogaeth sy'n heneiddio ac erbyn 2039 bydd tua 1 ym mhob 3 o drigolion y sir yn 65+ oed.
- Mae pobl hŷn sy'n cael cefnogaeth drwy wasanaethau wedi'u teilwra ac sy'n byw mewn cymunedau cynhwysol, yn gallu cyfrannu mwy at yr economi a'r gymdeithas leol.
- Pan ofynnwyd iddynt, dywedodd pobl hŷn wrthym eu bod am gymaint o gefnogaeth â phosibl i'w helpu i wneud y pethau maent yn eu mwynhau ac i ymdopi o ddydd i ddydd.

Beth sydd angen i ni ei wneud?

- Mae angen i ni 'uno' ein his-adrannau ac adrannau amrywiol er mwyn cefnogi byw'n annibynnol a helpu pobl hŷn i fyw yn eu cymunedau. Sicrhau bod ystyriaeth ofalus yn cael ei rhoi i effaith yr holl newidiadau i wasanaethau ar bobl hŷn.
- Mae angen i ni ymgynghori mewn ffordd ystyrion â phobl hŷn sydd yn aml yn '*arbenigwyr trwy brofiad*' ac sy'n gwybod pa wasanaethau sydd eu hangen arnynt i gadw eu hannibyniaeth ac i fod yn rhan o'u cymunedau.
- Mae angen i ni ganolbwyntio ar ymagwedd seiliedig ar ganlyniadau i grynhoi'r newidiadau a'r gwelliannau a welir ym mywyd unigolyn - mae angen i ni greu gwasanaethau gan roi pwyslais ar y canlyniadau y mae ar bobl hŷn eu heisiau.
- Mae angen i ni edrych sut y byddwn yn gweithio gyda'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i gyrraedd targedau Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru i'w cynnwys yng *Nghynllun Llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus*.

Sut y byddwn yn gwneud hyn?

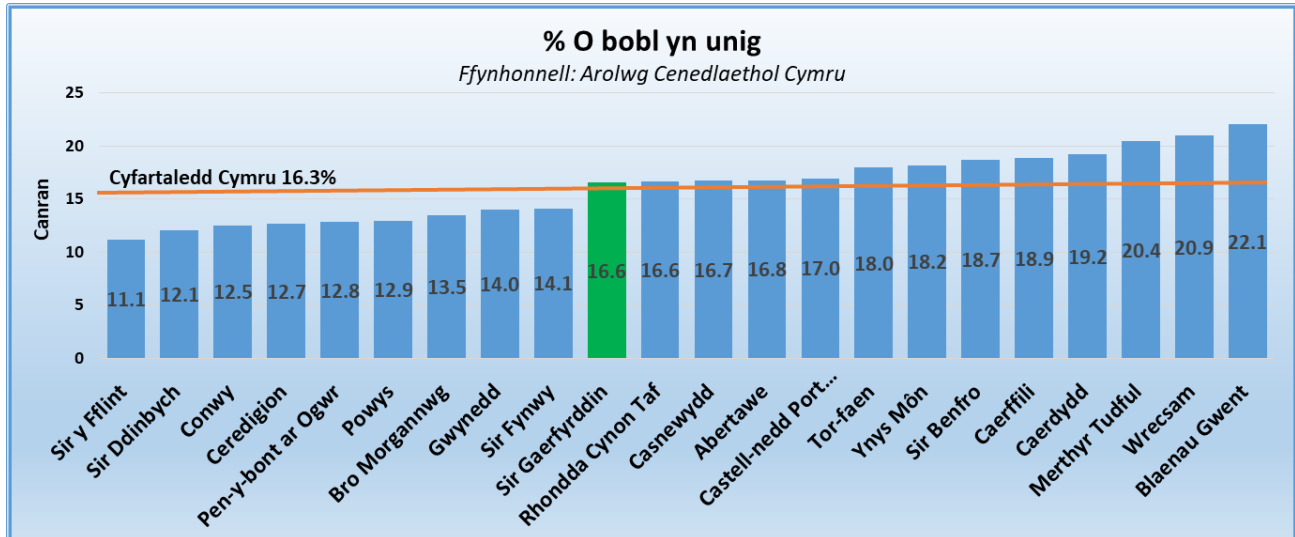
- Bydd Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi ei strategaeth newydd ar gyfer Cymdeithas sy'n Heneiddio yn Ngwanwyn 2019. Bydd angen i'r Cyngor adnewyddu'r blaenoriaethau lleol sy'n deillio o'r strategaeth genedlaethol ac ymateb iddynt.
- Trwy wneud hyn, bydd y Cyngor hefyd yn cymryd i ystyriaeth blaenoriaethau'r Comisiynydd Pobl Hŷn a blaenoriaethau gweithredu oed-gyfeillgar Sefydliad Iechyd y Byd.

Mesur Llwyddiant Allweddol

Pobl sy'n unig (Arolwg Cenedlaethol Cymru) (Dangosydd Llesiant Cenedlaethol)

Yn ôl [Arolwg Cenedlaethol Cymru 2017/18](#),

roedd **16.6%** o'r oedolion gymerodd ran yn Sir Gaerfyrddin yn **ystyried eu bod yn unig**, ac mae hyn ychydig yn uwch na chyfartaledd Cymru o 16.3% ond mae wedi gostwng ers canlyniad y flwyddyn flaenorol o 17.1% ac rydym dal yn y 10fed safle.

Noder bod y canlyniad arolwg hwn ar gyfer yr holl oedolion oedd yn cymryd rhan ac nid yr henoed yn unig.

Enghraifft o'r hyn yr ydym yn ei wneud

Mae Sir Gaerfyrddin yn garedig

Cynhaliwyd digwyddiad blynyddol y Fforwm 50+ ar 14 Medi 2018 yn yr Ardd Fotaneg ac roedd 634 yn bresennol. Datblygwyd perthynas waith agos gyda chydweithwyr yn yr Adran Gymunedau er mwyn gweithredu ffocws **Mae Sir Gaerfyrddin yn Garedig**. Roedd y ffocws hwn yn siarad am y cysyniad o garedigrwydd ac anogaeth fod pethau mawr yn bosibl drwy'r gweithredoedd symlaf o garedigrwydd a haelioni.

Yr Aelod Arweiniol o'r Bwrdd
Gweithredol
Y Cynghorydd Linda Evans
Y Cynghorydd Jane Tremlett

I weld ein **cynllun cyflawni manwl**
yn erbyn yr amcan hwn